

2025/7

8.1.2025

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2025/7

z dnia 7 stycznia 2025 r.

ustanawiająca Obserwatorium Układu Teleskopów Czerenkowa ERIC (CTAO ERIC)

(notyfikowana jako dokument nr C(2025) 9)

(Jedynie teksty w języku angielskim, czeskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, słoweńskim i włoskim są autentyczne)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 723/2009 z dnia 25 czerwca 2009 r. w sprawie wspólnotowych ram prawnych konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1 lit. a),

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Republika Czeska, Niemcy, Hiszpania, Francja, Włochy, Austria, Polska, Słowenia i Europejska Organizacja Badań Astronomicznych na Półkuli Południowej przedłożyły Komisji wniosek zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 723/2009 o utworzenie Obserwatorium Układu Teleskopów Czerenkowa (CTAO) („wniosek”). Szwajcaria podała do wiadomości swoją decyzję o uczestnictwie w CTAO ERIC początkowo w charakterze obserwatora.
- (2) Wnioskodawcy uzgodnili, że przyjmującym państwem członkowskim CTAO ERIC będą Włochy.
- (3) Decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 72/2015 rozporządzenie (WE) nr 723/2009 zostało włączone do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) ⁽²⁾.
- (4) Komisja dokonała, na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 723/2009, oceny wniosku i stwierdziła, że spełnia on wymogi określone w tym rozporządzeniu. W trakcie oceny Komisja uzyskała opinie niezależnych ekspertów w dziedzinie wpływu astronomii promieniowania gamma, astrofizyki, fizyki cząstek, fizyki plazmy i fizyki podstawowej.
- (5) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią komitetu utworzonego na mocy art. 20 rozporządzenia (WE) nr 723/2009,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Ustanawia się Obserwatorium Układu Teleskopów Czerenkowa ERIC (ang. Cherenkov Telescope Array Observatory – CTAO ERIC)
2. Zasadnicze elementy statutu CTAO ERIC, o których mowa w art. 6 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 723/2009, określono w załączniku.

⁽¹⁾ Dz.U. L 206 z 8.8.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/723/oj>.

⁽²⁾ Decyzja Wspólnego Komitetu EOG nr 72/2015 z dnia 20 marca 2015 r. zmieniająca Protokół 31 do Porozumienia EOG w sprawie współpracy w konkretnych dziedzinach poza czterema swobodami [2016/755] (Dz.U. L 129 z 19.5.2016, s. 85, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2016/755/oj>).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Czeskiej, Republiki Federalnej Niemiec, Królestwa Hiszpanii, Republiki Francuskiej, Republiki Włoskiej, Republiki Austrii, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii, Konfederacji Szwajcarskiej oraz Europejskiej Organizacji Badań Astronomicznych na Półkuli Południowej.

Sporządzono w Brukseli dnia 7 stycznia 2025 r.

W imieniu Komisji
Ekaterina ZAHARIEVA
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

ZASADNICZE ELEMENTY STATUTU CTAO ERIC**1. Nazwa i siedziba**

(art. 1 statutu CTAO ERIC)

1. Ustanawia się europejską infrastrukturę badawczą pod nazwą Obserwatorium Układu Teleskopów Czerenkowa (CTAO).
2. CTAO ma formę prawną konsorcjum na rzecz europejskiej infrastruktury badawczej (ERIC) posiadającego osobowość prawną na mocy przepisów rozporządzenia (WE) nr 723/2009 i nosi nazwę Obserwatorium Układu Teleskopów Czerenkowa ERIC (CTAO ERIC).
3. CTAO ERIC ma swoją siedzibę statutową i siedzibę główną w Bolonii (Włochy).

2. Zadania i działania

(art. 2 statutu CTAO ERIC)

1. Zadaniem CTAO ERIC jest budowa obserwatorium astronomii naziemnej promieniowania gamma, zgodnie z opisem w „Opisie naukowym i technicznym obserwatorium CTA” (konfiguracja alfa), oraz przyszła eksploatacja i modernizacja tego obiektu oraz wycofanie go z eksploatacji. Koszty budowy określono w księdze kosztów CTAO.
2. CTAO ERIC prowadzi m.in. następujące działania:
 - a) wnosi wkład w najwyższej klasy badania naukowe, rozwój technologiczny, innowacje i rozwiązywanie problemów społecznych, tym samym stanowiąc dodatkową wartość zarówno dla rozwoju europejskiej przestrzeni badawczej (EPB), jak i w szerszym kontekście;
 - b) zapewnia pełne wykorzystanie naukowe CTAO i jego zestawu instrumentów;
 - c) udziela użytkownikom skutecznego dostępu zgodnie z polityką dostępu określoną w art. 3;
 - d) przyczynia się do upowszechniania wyników badań naukowych;
 - e) w optymalny sposób korzysta z zasobów i know-how; oraz
 - f) wszelkie inne niezbędne działania związane z lit. a)–e).
3. CTAO ERIC realizuje swoje główne zadanie na zasadzie niedochodowej. CTAO ERIC może jednak prowadzić działalność gospodarczą w ograniczonym zakresie, pod warunkiem że jest ona ściśle związana z jego głównym zadaniem i nie zagraża jego realizacji. CTAO ERIC ewidencjonuje oddzielnie koszty i przychody ze swojej działalności gospodarczej i stosuje ceny rynkowe za świadczone usługi, a gdy ustalenie cen rynkowych jest niemożliwe – ceny pokrywające pełne koszty usługi powiększone o rozsądną marżę.

3. Polityka dostępu dotycząca użytkowników Obserwatorium Układu Teleskopów Czerenkowa

(art. 3 statutu CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC zapewni europejskim i międzynarodowym naukowcom (użytkownikom) skuteczny dostęp w oparciu o wartość naukową, wykonalność techniczną lub inne odpowiednie kryteria istotne dla celu CTAO ERIC. Ograniczoną ilość czasu obserwacji udostępnia się na potrzeby wniosków o wartości naukowej przedłożonych przez badaczy niepowiązanych z żadnym członkiem, partnerem strategicznym, stroną trzecią ani obserwatorium, zwanych dalej innymi użytkownikami, na szczególnych warunkach dostępu określonych przez Radę.
2. Dostęp do CTAO może mieć formę dostępu do czasu obserwacji CTAO lub do archiwalnych produktów CTAO związanych z danymi (art. 33). Szczegóły dotyczące dostępu określa się w polityce dostępu przyjętej przez Radę (art. 25 ust. 13 lit. j)), która określa poszczególne rodzaje wniosków i zapewnia odpowiedni poziom możliwości na potrzeby dotychczasowych dużych programów (kluczowe projekty naukowe).

3. Dyrektor Generalny odpowiada za przydział czasu w drodze organizacji procesu wzajemnej oceny, w ramach którego ocenia się doskonałość naukową i wykonalność wniosków, oraz za zarządzanie tym procesem. Procedury i kryteria oceny podaje się do publicznej wiadomości na stronie internetowej CTAO ERIC. Dyrektor Generalny co roku składa Radzie sprawozdanie z przydziału czasu.
4. Czas dla użytkowników oznacza czas obserwacji pozostały po uwzględnieniu gwarantowanego czasu obserwacji wynikającego ze zobowiązań umownych CTAO ERIC. Czas dla użytkowników będzie podzielony na czas dostępny na potrzeby standardowych wniosków na zasadach otwartych i czas dostępny na potrzeby kluczowych projektów naukowych (KSP) dla dużych dotychczasowych programów, czas obserwacji dostępny dla innych użytkowników ze społeczności międzynarodowej oraz czas w gestii Dyrektora Generalnego (DDT). Definicje te zawarto w opisie naukowym i technicznym CTAO.
5. Inni użytkownicy wnoszą wkład w koszty eksploatacji związane z korzystaniem przez nich z CTAO, jak określono w polityce dostępu i odpowiednich umowach o partnerstwie.
6. Przepis w art. 3 ust. 5 statutu nie ma zastosowania do przydziałów czasu przyznanych przez CTAO ERIC na podstawie umów specjalnych (np. umów o przyjęciu).

4. Ocena naukowa

(art. 4 statutu CTAO ERIC)

Komitet Doradczy ds. Naukowo-Technicznych (art. 28) co roku poddaje działalność naukowo-techniczną CTAO ERIC ocenie. Informacje szczegółowe określa się w polityce oceny naukowej przyjętej przez Radę (art. 25 ust. 13 lit. k)).

5. Upowszechnianie wyników badań naukowych

(art. 5 statutu CTAO ERIC)

1. Rolą CTAO ERIC jest ułatwianie prowadzenia badań naukowych oraz ogólnie zachęcanie do udzielania dostępu do danych naukowych na zasadach otwartych. Niezależnie od realizowania tej zasady CTAO ERIC promuje wysokiej jakości badania i wspiera kulturę „najlepszych praktyk” poprzez działalność szkoleniową.
2. CTAO ERIC zwraca się do użytkowników o podanie wyników badań do wiadomości publicznej i udostępnienie ich wyników za pośrednictwem CTAO ERIC.
3. CTAO ERIC przyjmuje własną politykę upowszechniania (art. 25 ust. 13 lit. l)). Polityka upowszechniania obejmuje opis poszczególnych grup docelowych, a celem dotarcia do odbiorców CTAO ERIC wykorzystuje różne kanały, takie jak portale internetowe, biuletyny informacyjne, warsztaty, obecność na konferencjach, artykuły w czasopiśmie, magazynach i gazetach codziennych.

6. Prawa własności intelektualnej

(art. 6 statutu CTAO ERIC)

1. Pojęcie „własności intelektualnej” rozumie się zgodnie z art. 2 Konwencji o ustanowieniu Światowej Organizacji Własności Intelektualnej, podpisanej w dniu 14 lipca 1967 r.
2. CTAO ERIC przyjmuje własną politykę w zakresie praw własności intelektualnej (art. 25 ust. 13 lit. m)).
3. CTAO ERIC jest posiadaczem praw do własności intelektualnej powstałej w wyniku działalności prowadzonej na podstawie niniejszego statutu, w tym między innymi praw do własności intelektualnej wytworzonej przez pracowników zatrudnionych przez CTAO ERIC, z wyjątkiem przypadków objętych odrębnymi umowami lub przypadków, w których obowiązujące przepisy prawa lub niniejszy statut stanowią inaczej.
4. Istniejąca własność intelektualna członków lub podmiotów ich reprezentujących pozostaje ich własnością. W razie potrzeby i na podstawie umów szczegółowych udziela się CTAO ERIC odpowiednich licencji.

7. Zatrudnienie

(art. 7 statutu CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC jako pracodawca stosuje politykę równości szans. Umowy o pracę regulują przepisy państwa lub terytorium, w którym zatrudnia się pracowników.
2. Z zastrzeżeniem wymogów prawodawstwa krajowego każdy członek dąży do ułatwienia w ramach swojej jurysdykcji przemieszczania się oraz pobytu zaangażowanych w realizację zadań CTAO ERIC obywateli członków, obserwatorów i partnerów strategicznych oraz członków rodzin tych obywateli.
3. Procedury wyboru kandydatów na pracowników CTAO ERIC są zgodne z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji i poszanowania równości szans. Rekrutacja i zatrudnienie nie mogą mieć charakteru dyskryminującego.
4. CTAO ERIC zachęca do tworzenia zinstytucjonalizowanej reprezentacji pracowników.

8. Zamówienia publiczne

(art. 8 statutu CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC traktuje podmioty pragnące wziąć udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz podmioty biorące udział w przetargu na takich samych warunkach i w sposób niedyskryminujący, niezależnie od tego, czy siedziba podmiotu znajduje się na terytorium Unii Europejskiej czy poza nim. Szczegółowe przepisy dotyczące procedur i kryteriów udzielania zamówień określa się w polityce zamówień publicznych przyjętej przez Radę (art. 25 ust. 12 lit. i) statutu). Ta polityka zamówień publicznych jest zgodna z zasadami przejrzystości, konkurencji, proporcjonalności, wzajemnego uznawania, równego traktowania, niedyskryminacji i zrównoważonego rozwoju.
2. Zamówień dokonywanych przez członków, obserwatorów, partnerów strategicznych i strony trzecie w kontekście działalności CTAO ERIC udziela się w sposób należyte uwzględniający potrzeby CTAO ERIC, wymogi techniczne i specyfikacje wydane przez właściwe organy.
3. Polityka zamówień publicznych stanowi, że jej przepisy nie mają zastosowania do zamówień udzielanych przez CTAO ERIC z wykorzystaniem środków przekazywanych za pośrednictwem CTAO ERIC zgodnie z art. 21 ust. 4 statutu. W takich przypadkach zamiast polityki zamówień publicznych stosuje się podstawowe zasady dotyczące wkładu rzeczowego do CTAO ERIC oraz ramy wkładu rzeczowego (załącznik B).

9. Czas trwania

(art. 9 statutu CTAO ERIC)

CTAO ERIC ustanawia się na czas nieokreślony.

10. Likwidacja

(art. 10 statutu CTAO ERIC)

1. Decyzję o likwidacji CTAO ERIC podejmuje Rada zgodnie z art. 25 ust. 13 lit. h) statutu.
2. Bez zbędnej zwłoki, a w każdym razie w ciągu 10 dni od przyjęcia decyzji o likwidacji CTAO ERIC, CTAO ERIC powiadamia Komisję o tej decyzji.
3. Bez zbędnej zwłoki, a w każdym razie w ciągu 10 dni od zakończenia procedury likwidacji, CTAO ERIC powiadamia Komisję o tym fakcie.
4. CTAO ERIC przestaje istnieć z dniem opublikowania przez Komisję stosownego zawiadomienia w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

11. Rozwiązanie CTAO ERIC lub zaprzestanie korzystania z przyznanych mu przywilejów podatkowych

(art. 11 statutu CTAO ERIC)

1. Po rozwiązaniu CTAO ERIC lub zaprzestaniu korzystania z przyznanych mu przywilejów podatkowych i ulg podatkowych członkowie nie otrzymują niczego więcej niż wpłacone przez nich wkłady pieniężne i rzeczywista wartość ich wkładu rzeczowego.
2. Po rozwiązaniu CTAO ERIC lub zaprzestaniu korzystania z przyznanych mu przywilejów podatkowych i ulg podatkowych aktywa CTAO ERIC przekraczające wpłacone wkłady pieniężne i rzeczywistą wartość wkładu rzeczowego przekazuje się innej publicznej osobie prawnej lub innemu podmiotowi gospodarczemu uprzywilejowanemu pod względem podatkowym lub innemu podmiotowi prawnemu realizującemu cele zbliżone do celów CTAO ERIC dotyczące promowania nauki i badań.

12. System odpowiedzialności i ubezpieczenie

(art. 12 statutu CTAO ERIC)

1. CTAO ERIC odpowiada za swoje długi.
 2. Członkowie nie ponoszą solidarnej odpowiedzialności za długi CTAO ERIC. Zobowiązania finansowe członków z tytułu długów CTAO ERIC ograniczają się do wysokości odpowiedniej rocznej składki danego członka.
 3. CTAO ERIC zawiera odpowiednie ubezpieczenie pokrywające szczególne ryzyko związane z budową i eksploatacją CTAO.
-